

FACTSHEET	Beoordelingskader Gezondheid en Milieu																																												
IN HET KORT	<p>Het Beoordelingskader Gezondheid en Milieu is een instrument dat het bevoegd gezag kan helpen bij beslissingen over milieuproblemen met (mogelijke) gezondheidseffecten. Het Beoordelingskader kan gebruikt worden om alle aspecten van een probleem te beschrijven zodat een goed onderbouwde beslissing genomen kan worden over de noodzaak tot maatregelen. De basis is een vragenlijst over omvang, ernst en waardering van de gezondheidseffecten, de mogelijkheden of noodzaak van interventie en de kosten en baten. De vragenlijst wordt met belanghebbenden en deskundigen ingevuld. Zo ontstaat een dialoog tussen de verschillende belanghebbenden. Het levert een overzicht op van de belangrijkste aspecten die bij de afweging van het vraagstuk een rol spelen. Het resultaat vormt een onderbouwing van de beslissing en kan gebruikt worden in de communicatie. Het Beoordelingskader is vooral van meerwaarde bij complexe problemen die gepaard gaan met onzekerheden over mogelijke effecten of met emoties.</p>																																												
ILLUSTRATIE	<table border="1"> <thead> <tr> <th style="background-color: #4F81BD; color: white;">I Omvang gezondheids- effecten</th> <th style="background-color: #4F81BD; color: white;">II Ernst van de gezondheidseffecten</th> <th style="background-color: #4F81BD; color: white;">III Waardering van de effecten</th> <th style="background-color: #4F81BD; color: white;">IV Mogelijke maatregelen en effectiviteit</th> <th style="background-color: #4F81BD; color: white;">V Kosten en baten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>I-1 Om welke gezondheids- effecten gaat het</td> <td>II-1 Welke aandoeningen/klachten noemen omwonenden</td> <td>III-1 Is er bedreiging van het gevoel voor -</td> <td>IV-1 Welke normen en regelgeving</td> <td>V-1 Kosten van ziekte bij ongewijzigd beleid</td> </tr> <tr> <td>I-2 Hoeveel mensen worden blootgesteld</td> <td>II-2 Wat zijn de risicogroepen</td> <td>III-2 Zijn de blootstellingen risico's vrijwillig en beheersbaar</td> <td>IV-2 Welke maatregelen zijn er mogelijk</td> <td>V-2 Hoeveel heeft men over voor maatregelen</td> </tr> <tr> <td>I-3 Hoeveel mensen worden ziek</td> <td>II-3 Wanneer en hoe vaak zijn er gezondheidseffecten</td> <td>III-3 Zijn er andere redenen waarom het als onacceptabel kan worden beschouwd</td> <td>IV-3 Wat is de effectiviteit van de maatregelen</td> <td>V-3 Wat zijn de kosten van maatregelen wie is er voor verantwoordelijk</td> </tr> <tr> <td>I-4 Verandert blootstelling of risico's in de toekomst</td> <td>II-4 Zijn er behandelings- mogelijkheden</td> <td></td> <td>IV-4 Welke stakeholders zijn er en welke maatregelen worden bepleit</td> <td>V-4 Hoe verhoudt zich dat tot andere vormen van gezondheidswinst</td> </tr> <tr> <td>I-5 Is gezondheids- risico boven maximaal toelaatbaar niveau</td> <td></td> <td></td> <td>IV-5 Is er maatschappelijke en politieke druk</td> <td>V-5 Gewenste en ongewenste gevolgen op andere beleidsterreinen</td> </tr> <tr> <td>I-6 Hoe zeker is het verband</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>I-7 Hoe groot is bijdrage aan het aantal ziektegevallen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					I Omvang gezondheids- effecten	II Ernst van de gezondheidseffecten	III Waardering van de effecten	IV Mogelijke maatregelen en effectiviteit	V Kosten en baten	I-1 Om welke gezondheids- effecten gaat het	II-1 Welke aandoeningen/klachten noemen omwonenden	III-1 Is er bedreiging van het gevoel voor -	IV-1 Welke normen en regelgeving	V-1 Kosten van ziekte bij ongewijzigd beleid	I-2 Hoeveel mensen worden blootgesteld	II-2 Wat zijn de risicogroepen	III-2 Zijn de blootstellingen risico's vrijwillig en beheersbaar	IV-2 Welke maatregelen zijn er mogelijk	V-2 Hoeveel heeft men over voor maatregelen	I-3 Hoeveel mensen worden ziek	II-3 Wanneer en hoe vaak zijn er gezondheidseffecten	III-3 Zijn er andere redenen waarom het als onacceptabel kan worden beschouwd	IV-3 Wat is de effectiviteit van de maatregelen	V-3 Wat zijn de kosten van maatregelen wie is er voor verantwoordelijk	I-4 Verandert blootstelling of risico's in de toekomst	II-4 Zijn er behandelings- mogelijkheden		IV-4 Welke stakeholders zijn er en welke maatregelen worden bepleit	V-4 Hoe verhoudt zich dat tot andere vormen van gezondheidswinst	I-5 Is gezondheids- risico boven maximaal toelaatbaar niveau			IV-5 Is er maatschappelijke en politieke druk	V-5 Gewenste en ongewenste gevolgen op andere beleidsterreinen	I-6 Hoe zeker is het verband					I-7 Hoe groot is bijdrage aan het aantal ziektegevallen				
I Omvang gezondheids- effecten	II Ernst van de gezondheidseffecten	III Waardering van de effecten	IV Mogelijke maatregelen en effectiviteit	V Kosten en baten																																									
I-1 Om welke gezondheids- effecten gaat het	II-1 Welke aandoeningen/klachten noemen omwonenden	III-1 Is er bedreiging van het gevoel voor -	IV-1 Welke normen en regelgeving	V-1 Kosten van ziekte bij ongewijzigd beleid																																									
I-2 Hoeveel mensen worden blootgesteld	II-2 Wat zijn de risicogroepen	III-2 Zijn de blootstellingen risico's vrijwillig en beheersbaar	IV-2 Welke maatregelen zijn er mogelijk	V-2 Hoeveel heeft men over voor maatregelen																																									
I-3 Hoeveel mensen worden ziek	II-3 Wanneer en hoe vaak zijn er gezondheidseffecten	III-3 Zijn er andere redenen waarom het als onacceptabel kan worden beschouwd	IV-3 Wat is de effectiviteit van de maatregelen	V-3 Wat zijn de kosten van maatregelen wie is er voor verantwoordelijk																																									
I-4 Verandert blootstelling of risico's in de toekomst	II-4 Zijn er behandelings- mogelijkheden		IV-4 Welke stakeholders zijn er en welke maatregelen worden bepleit	V-4 Hoe verhoudt zich dat tot andere vormen van gezondheidswinst																																									
I-5 Is gezondheids- risico boven maximaal toelaatbaar niveau			IV-5 Is er maatschappelijke en politieke druk	V-5 Gewenste en ongewenste gevolgen op andere beleidsterreinen																																									
I-6 Hoe zeker is het verband																																													
I-7 Hoe groot is bijdrage aan het aantal ziektegevallen																																													
DOEL	Alle aspecten van een milieu- en gezondheidsprobleem op een gestandaardiseerde wijze beschrijven, zodat het bevoegd gezag in staat is onderbouwd en transparant een besluit te nemen over een interventie of het stellen van beleidsprioriteiten.																																												
DOELGROEP	Het Beoordelingskader is primair bedoeld voor beleidsmakers op lokaal, regionaal of rijksniveau, die bestuurlijke besluiten voorbereiden over milieuproblemen met (mogelijke) gezondheidseffecten.																																												
THEMA'S	Het Beoordelingskader kan toegepast worden bij allerlei milieugezondheidsproblemen, zoals bodemverontreiniging, elektromagnetische velden, geluid, geur, luchtkwaliteit, zoönosen, rond bronnen als weg- rail en vliegverkeer, veehouderijen en industrie.																																												
PLANFASE	☐ Idee en Ambitie ☒ Visie ☒ Plan ☒ Uitvoering ☒ Evaluatie / Monitoring																																												
BENODIGDE GEGEVENS EXPERTISE	<p>Naast algemene gegevens over bijvoorbeeld blootstelling-responsrelaties en de effectiviteit van maatregelen zijn lokale gegevens nodig over o.a. de bronnen in het gebied en de omvang van de blootstelling.</p> <p>Het invullen van het Beoordelingskader vergt expertise van verschillende disciplines, in elk geval van een milieugezondheidskundige, maar ook van beleidsmakers, bewoners, bronhouders en onderzoekers. In sommige gevallen kan gebruik gemaakt worden van een landelijk ingevuld Beoordelingskader, zoals voor veehouderijen. Dit Beoordelingskader kan dan aangevuld worden met de lokale gegevens.</p>																																												

METHODE EN PRODUCT	<p>Het Beoordelingskader bestaat uit een checklist met 25 vragen verdeeld over vijf hoofdaspecten te weten de omvang (I), ernst (II) en waardering (III) van de gezondheidseffecten, de mogelijkheden of noodzaak van interventie (IV) en de kosten en baten (V). Het Beoordelingskader wordt voor het betreffende probleem of gebied in concept ingevuld en in een workshop met stakeholders besproken en aangevuld. Op basis van de workshop wordt het Beoordelingskader aangevuld en worden de belangrijkste aspecten bepaald, die bij de afweging van het betreffende probleem een rol spelen.</p> <p>Het product is een ingevuld Beoordelingskader en een verslag van de discussie op de workshop met daarin de belangrijkste aspecten voor de besluitvorming. Daarin staan de punten beschreven waarover consensus is, waarover discussie is en de zaken die nog verder uitgezocht moeten worden. Het Beoordelingskader levert dus niet een 'besluit' op.</p>
PRAKTIJKVOORBEELDEN	<p>Bruggen, M. van en T. Fast (2003) – Beoordelingskader Gezondheid en Milieu; RIVM Rapport 609026003</p> <p>Fast, T. en M. van Bruggen (2004) - Beoordelingskader Gezondheid en Milieu: GSM-basisstations, Legionella, radon, fijn stof en geluid door wegverkeer. RIVM Rapport 609031001</p> <p>Fast, T. (redactie) (2004) - Beoordelingskader Gezondheid en Milieu: nachtelijk geluid van vliegverkeer rond Schiphol en slaapverstoring; RIVM rapport 630100002</p> <p>Het Beoordelingskader is in verschillende gemeenten gebruikt rond het thema veehouderij en gezondheid. Informatie is op te vragen via Tilly Fast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Workshop gezondheidsrisico's rond veehouderijen door GGD bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid en Gemeente Oss, Dienst Stadsbeleid (2013) - Beoordelingskader Intensieve Veehouderijen en gezondheid Zevenaar door provincie Gelderland, Dienst Landelijk gebied en GGD Gelderland-Midden - Gezondheidsrisico's rond veehouderijen in Gemeente Nederweert door GGD Limburg-Noord (2014): verslag van een interactieve sessie - Pilot Beoordelingskader Veehouderij & Gezondheid in Winterswijk. Dienst Landelijk Gebied, GGD Noord- en Oost-Gelderland, provincie Gelderland, LTO-Noord, ministerie van EZ en ministerie van VWS (2014)
EVALUATIE INSTRUMENT	<p>In 2004 constateerde de Gezondheidsraad dat het Beoordelingskader inhoudelijk goed aansloot bij eerdere Gezondheidsraadadviezen waarin het proces van risicobepaling is behandeld: Gezondheid en milieu: beoordelingskader beoordeeld. Gezondheidsraad, Nr 2004/03</p> <p>Sinds de publicatie is het Beoordelingskader in verschillende situaties ingezet, onder meer op de problematiek rond zendmasten, intensieve veehouderij en nachtvluchten op Schiphol en voor het stellen van beleidsprioriteiten van verschillende milieu- en gezondheidsproblemen in provincies.</p> <p>In opdracht van het RIVM heeft een van de auteurs het gebruik van het Beoordelingskader in 2014 geëvalueerd: Fast, T. (2014) – Evaluatie Beoordelingskader Gezondheid en Milieu. Fast Advies</p> <p>Het Beoordelingskader en de evaluatie worden ook besproken in het RIVM rapport Gezondheid en veiligheid in de Omgevingswet.</p>
BESCHOUWING	<p>Door toepassing van het Beoordelingskader komen alle argumenten rondom een vraagstuk helder op een rij. Het gaat om zowel 'harde' criteria (zoals kennis over blootstelling en effect) als 'zachte' criteria (zoals onrust en de reden daarvoor). Inzicht in deze verschillende aspecten kan het bevoegd gezag ondersteunen bij beslissingen. Het kost over het algemeen wel vrij veel tijd en moeite om de juiste informatie te verzamelen. Het loont dan ook alleen de moeite bij complexe problemen. Bij minder complexe problemen kan het Beoordelingskader wel als checklist worden gebruikt.</p> <p>Het bereiken van consensus bij de deelnemers over de beslissing wel of geen maatregelen te nemen is géén doel. Bij sterk conflicterende belangen is dat ook niet haalbaar. De dialoog die ontstaat tussen verschillende belanghebbenden, deskundigen en overheden kan leiden tot meer begrip voor elkaars standpunten en stimuleert samenwerking en het zoeken naar oplossingsrichtingen.</p>

	<p>Emoties kunnen soms behoorlijk oplopen, waardoor het moeilijk is die te scheiden van feiten en iedereen aan tafel te houden. Het is dan wel belangrijk dat het bevoegd gezag laat zien dat het, alle argumenten gehoord hebbende, een bepaalde keuze maakt. De ervaring leert dat een beslissing die zo is voorbereid, op draagvlak kan rekenen. (deels uit: Handreiking beoordelingskader veehouderij)</p> <p>Het Beoordelingskader maakt het nemen van besluiten niet persé gemakkelijker. De Gezondheidsraad geeft in het advies 'Meewegen van gezondheid in omgevingsbeleid' (2016) aan dat het Beoordelingskader zich in de praktijk heeft bewezen als geschikt hulpmiddel om gezondheidsrisico's van milieufactoren inhoudelijk te beoordelen en de voor- en nadelen van mogelijke maatregelen te bespreken met belanghebbenden.</p> <p>De Gezondheidsraad geeft ook aan dat het Beoordelingskader gebruikt kan worden om de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij te beoordelen. Maximaal zichtbaar wordt waar wetenschappelijke beschouwingen eindigen en beleidsmatige afwegingen beginnen. Lokaal kan hiermee een zorgvuldig besluitvormingsproces met de gewenste structurering en transparantie worden bewerkstelligd.</p>
BRON (WEBLINK)	<p>Beoordelingskader Gezondheid en Milieu</p> <p>In 2016 is een handreiking verschenen voor de toepassing van het Beoordelingskader veehouderij.</p>
OPDRACHTGEVER	Ministerie van VROM en VWS
LAATSTE VERSIE: JAAR VERSIENUMMER	2003
DOORONTWIKKELING	Nee, het instrument is in de huidige vorm uitgebreid getest en heeft zich in de praktijk bewezen.
GEBRUIK INSTRUMENT	Niet bekend
GEBRUIKSVORWAARDEN	Er zijn geen kosten verbonden aan het gebruik van het instrument. De kosten zitten in het verzamelen van de juiste informatie en het organiseren van workshop(s) en verslaglegging.
CONTACT	<p>Informatie en Kennispunt Gezonde Leefomgeving RIVM info@gezondeleefomgeving.nl) RIVM (Brigit Staatsen, Brigit.Staatsen@rivm.nl), Fast Advies (Tilly Fast, tillyfast@fastadvies.com)</p>

Factsheet Beoordelingskader Gezondheid en Milieu (V2.0)

*Deze factsheet is opgenomen in de Gids Gezonde Leefomgeving.
Check hier de meest actuele versie: <https://www.gezondeleefomgeving.nl/instrumenten>
Vragen of suggesties? Neem contact op met: helpdesk@gezondeleefomgeving.nl*

**Informatie- en Kennispunt Gezonde Leefomgeving
Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM)**